

γάνωμα (II) τό, Καππ. (Ἀραβάν.) Λευκ. Παξ. γάνουμα Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (II).

1) Ἡ ρύπανσις δι' αἰθάλης συνήθως μαγειρικοῦ σκεύους, μουντζούρωμα Ἡπ. (Ζαγόρ.) Λευκ. Παξ.: Φρ. Ἐπαθε γάνωμα (ὑπέστη ἠθικὸν στίγμα, ἠθικὴν ἀτίμωσιν) Παξ. 2) Δίψα Καππ. (Ἀραβάν.)

γανωμάρις ὁ, ἀμάρτ. γανουμάρις Θράκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάνωμα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - αῖρις.

Ὁ κασσιτερωτὴς τῶν χαλκίνων σκευῶν. Συνών. γανωματᾶς, γανωματῆς, *γανώσης, γανωτᾶς, γανωτζῆς I, γανωτῆς I.

γανωματάδικο τό, σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γανωματᾶς παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. γανωματᾶδες.

Τὸ ἐργαστήριον τοῦ γανωματᾶ. Συνών. γανωτζήδικο.

γανωματᾶς ὁ, σύνθηθ. γανουματᾶς πολλαχ. βορ. ιδιωμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάνωμα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - αῖς.

Γανωμάρις, ὁ ἰδ.

γανωματῆς ὁ, πολλαχ. γανουματῆς πολλαχ. βορ. ιδιωμ.

Ἐκ τοῦ ρ. γάνωμα (I).

Γανωμάρις, ὁ ἰδ.

γανώνᾱ τά, Πόντ. (Χαλδ.)

Πληθ. τοῦ ἀμαρτ. οὐδ. ἐπιθ. γανώνιν, ὃ ἐκ τοῦ ρ. γανώνω. Περί τῆς λ. ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 14 (1949) 4-5.

Τὰ πρὸ τῆς στέψεως ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ ἀποστελλόμενα εἰς τὴν μνηστὴν γαμήλια δῶρα.

γανώνω (I) κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) γανώνου βόρ. ιδιωμ. γανών-νω Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) γανούζου Τσακων. ἀγανώνω Πελοπν. (Κορινθ. Μεσσ. Τρίκκ. Τριφυλ. κ. ἄ.) ἀγανώνου Μακεδ. (Κοζ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. γανόω = λαμπρύνω, στιλβώνω.

1) Ἐπαλείφω διὰ τετηγμένου κασσιτέρου χάλκινον σκεῦος, κασσιτερῶ κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Γανώνω τὸ καζάνι - τὸ ταψί - τὰ χαλκώματα κττ. κοιν. || Φρ. Τοῦ γανώνω τὸ κεφάλι - τὸ μυαλό (τὸν ζαλίζω, τὸν συγχύζω, τὸν τυραννῶ, τοῦ φέρω πολλὰς δυσκολίας κττ.) σύνθηθ. Τοῦ γανώνω τὸ κέρατο (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Μεσσ.) || Αἰνιγμ.

Διὸ τασέλλια γανουμένα | πᾶν ᾿ς τὸν τοῖχον κουλλημένα (οἱ ὀφθαλμοὶ) Λέσβ. Μετοχ. γανωμένος, μεταφ. μεθυσμένος Κυκλ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Ἰδ. Εὐστάθ. 362 «τὸ δὲ γανουσθαι λαβοῦσα ἐξ Ὁμήρου καὶ ἡ χυδαία γλῶσσα ἐπιλέγει αὐτὸ χαλκώμασιν, ἃ κασσίτερος ἀλείφων χρώζει πρὸς ἀργυρωμάτων ὑπόκρισιν» καὶ Μαχαιρ. (ἐκ. R Dawkins) 1,400 «καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἑναν χαρκίν καὶ ἑναν χαρκόπουλον εἰς τὸ χέριν τοῦ λαλῶντα πᾶν ἄ τὸ γανώση». Καὶ ἀμτβ. γανώνομαι Σύμ.: Φρ. Ἐγανώσεν ἡ γιστέρα (μόλις ἐκαλύφθη ὁ πυθμὴν τῆς ὑπὸ ὕδατος). 2) Ἐπαλείφω πῆλινον ἀγγεῖον διὰ πίσεως διαλελυμένης ἢ δι' ἄλλης εἰδικῆς συσκευασίας καθιστῶν τοῦτο ἀδιαπέραστον εἰς τοὺς πόρους ἢ κατάληλον διὰ

τὴν βράσιν φαγητοῦ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.): Γανώνω τὸ πουλούλ' (πίθον) Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. Γανώνω τὸ τζάπ' (πήλινη χύτρα) Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. || Φρ. Ἐγανώθεν ἡ κοιλία μ' ἄσ' σὸ κρασί (γανώθηκε ἡ κοιλία μου ἀπὸ τὸ κρασί, ἦτοι τὸ συνήθισα καὶ δὲν μὲ βλάπτει πλέον) Κερασ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. β) Ἐπαλείφω τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀλωνίου διὰ λεπτοῦ στρώματος ὕδαροῦς πηλοῦ, ὥστε νὰ καταστῇ αὕτη λεία καὶ ὁμαλὴ Πόντ. (Χαλδ.): Γανώνω τ' ἁλόν'. 3) Θέτω εἰς χρῆσιν οἰκιακὸν σκεῦος Πόντ. (Ὁφ.): Θὰ γανώνωμε τὸ τουλούμ' (ἀσκόν).

β) Μεταφ. 1) Παραλείθω, ἐξαπατῶ τινὰ Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Σέρρ.): Μὲ στράωσεν τῶαί μὲ γανώσεν τῶαί μου τὸ πούλησεν Κύπρ. β) Ὑπεξαίρω ἐπιτηδείως τὰ χρήματά τινος Μακεδ. (Σέρρ.) 2) Διεγείρω, ἐξερεθίζω τινὰ Ρόδ.

γανώνω (II) Ἡπ. Λευκ. Παξ. Σαλαμ. γανώνου Ἡπ. Θεσσ. (Ζαγορ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Μετοχ. γανωμένος Καππ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάνα ἢ γανῶ (I).

1) Καθιστῶ τι μέλαν δι' αἰθάλης, μουντζουρώνω Ἡπ. Θεσσ. (Ζαγορ.) Λευκ. Παξ.: Γάνουσε ὁ δάσκαλος τὸ παιδί Ἡπ. Γάνωσε τὴ μύτη τῆς αὐτόθ. Ἐπῆσαι τοῦ τ' γάν' κί γανώθ' κί ὅλους αὐτόθ. Γανώθ' κα ᾿ς τὰ χέρμα αὐτόθ. || Γνωμ. Τὸ ἀκάλεστον ᾿ς τὸ γάμο τοὺς γανώνουνε Λευκ.

β) Μεταφ. προσβάλλω ἠθικῶς Ἡπ. Λευκ. Στερελλ. (Αἰτωλ.): Μᾶς γάνουσε αὕτη ὅλο τὸ χωρὶ καὶ δὲν ἔχουμε μοῦτρα νὰ δοῦμε τὸν κόσμον Ἡπ. Μετοχ. γανωμένος, ἠθικῶς προσβεβλημένος Παξ. κ. ἄ. 2) Ἀμτβ. ἀλλοιοῦμαι εἰς τὸ χρωμα Σαλαμ.: Τοῦ γάνωσε τὸ πρόσωπο. 3) Μετοχ. γανωμένος, ὁ ὑποφέρων ἀπὸ ὑπερβολικὴν δίψαν Καππ.: Ἄσμ.

Πῆγεν εὗρεν τὸν Κώσταντα ᾿ς τοὺς τάφους ἀπλωμένο, τὸν ἀνοιξε καὶ τράνησε, τὰ μάτια κουπωμένα, τὸν ἐκλινε κ' ἐφίλησε, τὰ δαίλια τ' γανωμένα.

γανώνω (III) Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάνος.

Παχύνομαι τρεφόμενος καλά: Ἐγάνωσε κομμάτι τὸ μουλάρι. Νὰ γανώση λιγάκι τὸ ζῷ νὰ τὸ σφάξωμε.

* γανώσης ὁ, γανώση Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (I).

Ὁ κασσιτερωτῆς. Συνών. ἰδ. ἐν λ. γανωμάρις.

γανωσιᾶ ἡ, ἀμάρτ. γανωσᾶ Λευκ.

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (II).

Μελανὴ κηλὶς, μαύρισμα, μουντζούρωμα.

γανωτᾶς ὁ, Μακεδ. (Θεσσαλον.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γανωτῆς κατὰ τὰ εἰς - αῖς ἐπαγγέλματος δηλωτικὰ, οἷον γαλατᾶς, βουτυρᾶς, ψωμᾶς κττ. Γανωμάρις, ὁ ἰδ.

γανωτζήδικο τό, πολλαχ. γανωτζήδικο Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ γανωτζῆδες πληθ. τοῦ γανωτζῆς.

Τὸ ἐργαστήριον τοῦ κασσιτερωτοῦ. Συνών. γανωματάδικο.

γανωτζῆς ὁ, πολλαχ. γανουτζῆς πολλαχ. βορ. ιδιωμ. γανωτζῆς Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - τζῆς.

1) Γανωμάρις, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) Εἶδος παιδιᾶς Σάμ.

